

شناخت سبک‌های اسنادی کشاورزان شهرستان اسلام آباد غرب

کوروش رضایی‌مقدم*، شهین رستمی، و مهسا فاطمی^۱

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۹/۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۴/۱)

چکیده

هدف این پژوهش شناخت سبک اسناد کشاورزان در شهرستان اسلام آباد غرب می باشد. داده ها با استفاده از فن پیمایش از نمونه تحقیق که ۳۰۰ نفر از کشاورزان این شهرستان بودند و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه بندی شده چند مرحله ای بدست آمد. یافته های تحقیق نشان داد که بین ویژگیهای علاقه به کشاورزی، نگرش نسبت به کارشناسان، میزان تماس با کارشناسان، میزان مشارکت در فعالیتهای اجتماعی، میزان بهره مندی از فعالیتهای ترویجی، سطح درآمد و میزان تولید با سبک اسناد و هر یک از عوامل اسنادی تلاش و توانایی، رابطه مثبت و معنادار، و با عوامل شانس و سطح دشواری کار کشاورزی، رابطه منفی و معنادار وجود دارد. ابعاد اسناد در مورد کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستمهای آبیاری تحت فشار برای موفقیتها یا وقایع خوشایند، درونی تر، پایدارتر و کلی تر، و برای شکست ها و وقایع ناخوشایند، بیرونی تر، بی ثبات تر و اختصاصی تر از اسناد کشاورزان محدوده دیگر بود. در کل منطقه مورد مطالعه، متغیرهای میزان تولید، نگرش نسبت به کارشناسان، مشارکت در فعالیتهای اجتماعی روستا و بهره مندی از خدمات ترویجی در پیش بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان نقش داشتند. بر طبق نتایج، سبک اسناد کشاورزان نقش مهمی در شکل گیری نگرشهای آنان به فعالیتهای دارد. در پایان نیز به منظور شکل گیری و افزایش اسنادهای مطلوب در بین کشاورزان، توصیه های عملی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: نظریه اسناد، سبک اسناد، ابعاد اسناد، کشاورزان، اسلام آباد غرب.

۱ - به ترتیب دانشیار، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، و دانشجوی دکتری، بخش ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

*- مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: rezaei@shirazu.ac.ir

تاثیر می‌گذارد (Forsterling, 2001). تئوریسین‌ها و محققان متعددی استدلال کرده‌اند که اسنادها روی واکنش‌های افراد به موفقیت‌ها و شکست تاثیر می‌گذارند. آنها همچنین به دفعات متعدد گزارش کرده‌اند که افراد از اسنادها برای توضیح و تفسیر عملکردشان استفاده می‌کنند (Georgina, 2004). از نظر این محققان از بین دلائلی که افراد به عملکردشان نسبت می‌دهند، توانایی و تلاش بعنوان مهم‌ترین آنها که بیشتر اوقات افراد به آنها استناد می‌کنند، معرفی شده است. توانایی، در بردارنده توانایی فرد برای موفق شدن در یک کار است و تلاش به مثابه به کار بستن سعی و کوشش است. مطابق گفته هایدر در تئوری اسناد انتظار برای موفقیت در آینده بستگی به این دارد که آیا فرد شکست‌هایش را به توانایی نسبت می‌دهد یا به تلاش، اگر شکست به توانایی نسبت داده شود به احتمال زیاد تلاش‌های بیشتر در زمان‌های بعدی انجام خواهد شد که به انتظار برای موفقیت در آینده منجر خواهد شد و این الگوهای اسنادی است که روی رفتارها و انتظار موفقیت در آینده تاثیر خواهد گذاشت (Reyes, 2001). برخی محققان یکی از منابع مهم انگیزش انسان را کاوش او برای فهم می‌دانند بدین معنی که باور افراد در موفقیت‌ها و شکست‌ها نقش مهمی در فهم رفتارهای آنان دارد. افراد در ارتباط با موفقیت‌ها و شکست‌ها چهار عامل را بیشتر از سایر عوامل مسئول موفقیت‌ها و شکست‌ها می‌دانند. این چهار عامل عبارتند از: توانایی، تلاش، سطح دشواری تکلیف و شانس. سپس این عوامل در سه بعد طبقه‌بندی شد (Thompson *et al.*, 1998).

در اولین بعد، عوامل علی بر اساس درونی و بیرونی بودن تحت عنوان هسته علیت تقسیم‌بندی می‌شوند. عواملی مانند تلاش و توانایی که از درون فرد منشا گرفته‌اند دارای هسته علیت درونی‌اند. عواملی همچون سطح دشواری تکلیف و شانس که از بیرون فرد نشات گرفته‌اند دارای هسته علیت بیرونی‌اند. در بعد دوم عوامل علی براساس میزان دوام‌شان در طول زمان طبقه‌بندی می‌شوند، بعضی عوامل همچون تلاش و شانس در معرض تغییرات لحظه به لحظه می‌باشند، این بعد تحت عنوان ثبات و عدم ثبات

بخش مهمی از روابط و رفتارهای افراد برای بهبود وضعیت زندگی و رفاه آنان، به ساختار اعتقادی‌شان درباره علل آن بستگی دارد (Hunt, 2000). تحقیقات نشان می‌دهد که یک بعد از نگرش و عقاید افراد درباره علت‌های وقایع از تئوری اسناد تاثیر می‌پذیرد (Nasser & Abouchdid, 2006). نظریه اسناد این موضوع را به خوبی توضیح می‌دهد. این نظریه یکی از نظریه‌های پویای روانشناسی با زیر بنای انگیزشی است که به تبیین و تشریح ادراک افراد از علل وقایع می‌پردازد و فرض می‌کند که تمایل طبیعی افراد این است که بفهمند چرا وقایع رخ می‌دهد مخصوصاً هنگامی که وقایع مهم و غیر قابل پیش‌بینی هستند. این نظریه دلالی که افراد به موفقیت‌ها و شکست‌هایشان نسبت می‌دهند را بررسی می‌کند. دلالی که افراد به موفقیت‌ها و شکست‌هایشان نسبت می‌دهند تعیین‌کننده انتظارات و رفتارهایی است که روی موفقیت‌ها و شکست‌ها در آینده تاثیر می‌گذارد (Bridges, 2001). به عبارت دیگر اسناد به ادراک یک فرد از علل رفتار خود یا رفتار افراد دیگر اشاره دارد و انسان به منظور فهم دنیای اطراف خود به استنباط روابط علی میان وقایع، رفتارها و پیامدها می‌پردازد (شیخ‌الاسلامی، ۱۳۷۷). این نظریه حد واسطی بین ادراکات از موفقیت و کار و عملکرد و اجرای نهایی است. چنین اسنادهایی تعیین‌کننده موفقیت برای تلاش سخت تر در آینده هستند. انتظار پایین از موفقیت با فقدان تلاش و تکاپو برای موفقیت یا به تاخیر انداختن تلاش ارتباط دارد (سیف، ۱۳۸۶). در شکل‌گیری و توسعه این نظریه افراد زیادی دخالت داشته‌اند. اولین تحلیل نظام‌یافته از ساختار علی مورد استفاده بوسیله افراد در تحلیل وقایع توسط هایدر ارائه شد (شیخ‌الاسلامی، ۱۳۷۷). وی اساسی‌ترین تمایز علی را اینگونه بیان می‌کند "در روانشناسی عام همانند روانشناسی علمی، پیامد عمل به دو مجموعه شرایط وابسته است، یکی شرایط درون شخص و دیگری شرایط درون محیط". اسنادهای افراد به دو دسته اسناد به عوامل درونی و اسناد به عوامل بیرونی تقسیم می‌شود. بطوری‌که طبقه‌بندی اسنادها بر عملکرد افراد برای انجام یک عمل در آینده

یک موقعیت چگونه با موفقیت و شکست ارتباط پیدا می‌کند، می‌پردازد در زمینه‌های مختلف و از جمله بررسی علل فعالیت‌های کشاورزان اهمیت زیادی دارد زیرا یکی از علل مهم ایجاد و تشدیدکننده فعالیت‌های آنها به ساختار اعتقادی آنها در باره علل فعالیت‌ها بر می‌گردد که در این مطالعه از طریق نظریه اسناد بررسی می‌شود. در این راستا چارچوب مفهومی مطالعه بر اساس بررسی رابطه متغیرهای فردی، اقتصادی و اجتماعی با ابعاد و عوامل مختلف سبک اسناد کشاورزان می‌باشد. از آنجا که اجرای طرح سیستم‌های آبیاری تحت فشار در تعدادی از روستاهای شهرستان اسلام‌آباد سبب برخورداری این روستاها از امکانات و شرایط بهتری نسبت به سایر روستاها گردیده، هدف کلی این پژوهش شناخت اسنادهای کشاورزان در دو محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار و کشاورزان خارج از این محدوده به منظور ارائه راهکارهای عملی برای توسعه کشاورزی است. بررسی ویژگی‌های فردی، اقتصادی و اجتماعی با توجه به سبک اسناد کشاورزان مورد تاکید است.

روش پژوهش

این تحقیق از نوع توصیفی بوده و داده‌ها با فن پیمایش جمع‌آوری شد. کلیه کشاورزان شهرستان اسلام‌آباد غرب جامعه آماری این پژوهش را تشکیل دادند. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده چند مرحله‌ای استفاده شد. شهرستان اسلام‌آباد غرب از ۷ دهستان و ۱۷۰ روستا تشکیل شده که تقریباً نیمی از آنها در محدوده طرح آبیاری تحت فشار قرار دارد. ابتدا شهرستان اسلام‌آباد غرب به ۲ طبقه تقسیم شد. در یک طبقه روستاهای تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار و طبقه دیگر سایر روستاهای شهرستان اسلام‌آباد غرب را شامل می‌شود. سپس برای اینکه روستاهای انتخابی بصورت همگن کلیه روستاهای منطقه را در بر داشته باشد روستاها بر اساس معیار جمعیت به ۴ دسته تقسیم شدند. آنگاه از هر دسته به طور تصادفی ۵ روستا انتخاب شد و در هر روستا با ۱۰ نفر کشاورز مصاحبه حضوری صورت گرفت و به تکمیل پرسشنامه اقدام گردید بدین ترتیب

نامیده شد. سپس قابلیت کنترل به عنوان بعد سوم مطرح شد. عواملی همچون خستگی و خلق و خوی، قابل کنترل و ارادی نیستند در حالیکه تلاش را می‌توان بطور ارادی کنترل کرد بدین معنا که یک فرد می‌تواند تلاش خود را بطور ارادی کاهش یا افزایش دهد در حالی که این موضوع در مورد خستگی و خلق و خوی صدق نمی‌کند (Forsterling, 2001). در این طبقه‌بندی، توانایی به عنوان یک علت درونی و پایدار و تلاش به عنوان یک علت درونی و ناپایدار طبقه‌بندی شد. همچنین سختی کار به عنوان یک علت بیرونی و پایدار و شانس نیز به عنوان یک علت بیرونی و ناپایدار طبقه‌بندی شد (دارابی، ۱۳۷۳).

محققان بعد دیگری نیز تحت عنوان عام و خاص اضافه کردند و بیان داشتند که اگر تبیین افراد درباره علت وقایع دامنه گسترده‌ای از پیامدها را تحت تاثیر قرار دهد، تبیین عام و اگر محدود به یک واقعه خاص باشد، تبیین خاص یا ویژه می‌باشد (شیخ‌الاسلامی، ۱۳۷۷). چندلر و اسپایس (Chandler & Spies, 1996)، پنج بعد را برای اسناد علی مورد مطالعه و بررسی قرار دادند که عبارتند از: هسته علیت، پایداری، کنترل‌پذیری، عام و خاص و قابلیت پیش‌بینی. چهار بعد اول قبلاً مورد بحث قرار گرفته‌اند. آنها چنین اظهار داشتند که قابلیت پیش‌بینی بعدی است که در آن اسناد علی فرد قابل پیش‌بینی یا غیر قابل پیش‌بینی است. با توجه به مطالعات بیان شده، کاربرد نظریه اسناد برای تشخیص ادراکات افراد از علت‌هاست (Pintrich & Schunk, 2002). تحقیق در این مورد که چرا یک شخص موفق می‌شود یا شکست می‌خورد ممکن است به دلیل اینکه شخص موفقیت‌هایش را به عوامل درونی چون تلاش و توانایی نسبت دهد، موفقیت‌های بعدی را افزایش دهد و عامل انگیزشی است که به عمل ارتباط پیدا می‌کند (رضائی‌مقدم و رستمی، ۱۳۸۹).

با توجه به این پژوهش‌ها می‌توان نتیجه گرفت که نگرش‌ها و عقاید افراد درباره علت‌های فعالیت‌های آنها تحت تاثیر تئوری اسناد قرار دارد بطوری که بین سبک‌های اسنادی و نحوه فعالیت‌های آنها رابطه وجود دارد. بنابراین نظریه اسناد که به تبیین و تشریح ادراک افراد از علل وقایع و چرایی انجام آنها توسط افراد و اینکه

جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه انجام شد. روایی صوری پرسشنامه توسط اساتید دانشگاه از بخش‌های ترویج و آموزش کشاورزی و روانشناسی انجام گرفت. برای بررسی پایایی ابزار سنجش از یک مطالعه راهنما استفاده شد. برای انجام مطالعه راهنما ۳۰ نفر از کشاورزان خارج از منطقه مورد مطالعه که شرایط مشابهی داشتند انتخاب شدند و به تکمیل پرسشنامه اقدام شد. ضریب آلفای به دست آمده برای متغیرهای تحقیق بین ۰/۶۶ تا ۰/۹۲ به دست آمد. با اصلاحات انجام شده روی پرسشنامه، ضریب آلفای برخی از آنها بهبود یافت. داده‌های جمع‌آوری شده توسط پرسشنامه، پس از کدگذاری بوسیله نرم‌افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت

نتایج و بحث

- وضعیت سبک اسناد بین کشاورزان بر اساس

سطح تحصیلات

جدول ۱، مقایسه میانگین سبک اسناد بین کشاورزان بر اساس سطح تحصیلات آنان با استفاده از تحلیل واریانس را نشان می‌دهد. ابتدا محاسبات مربوط به نرمال بودن توزیع داده‌ها انجام شد. همانطور که در جدول قابل مشاهده است بر اساس نتایج آزمون LSD مشخص شد که اختلاف معناداری از لحاظ میانگین سبک اسناد بین کشاورزان با توجه به سطح تحصیلات آنان وجود دارد ($F= ۱/۴۸, P=۰/۰۵$). نتایج حاصل حاکی از آن است که کشاورزان با تحصیلات متوسطه به بالا از بالاترین میانگین سبک اسناد و کشاورزان بی‌سواد و ابتدایی از کم‌ترین میانگین سبک اسناد برخوردار می‌باشند. به عبارتی تحصیلات افراد روی سبک اسناد یا نحوه اسناد آنان درباره وقایع مختلف اثر می‌گذارد.

مجموعاً ۳۰ روستا (در هر محدوده ۱۵ روستا) و تعداد ۳۰۰ نفر کشاورز کل نمونه را تشکیل داد. برای محاسبه تعداد نمونه با استفاده از مولفه‌های فرمول شفر استفاده شد (Sheaffer, 1996).

متغیر وابسته این پژوهش شناخت سبک اسناد کشاورزان است که به ادراک یک فرد از علل رفتار خود یا رفتار افراد دیگر اشاره دارد. این متغیر با مقیاس تطبیق یافته از پرسشنامه سبک اسناد ASQ با سوالات مرتبط سنجیده شد که در بر گیرنده سه موقعیت فرضی مثبت و سه موقعیت فرضی منفی است (شیخ‌الاسلامی، ۱۳۷۷). هر موقعیت از سه سوال تشکیل شده است. در همه موقعیت‌های فرضی مثبت و منفی، سوالات به ترتیب، بعد درونی و بیرونی، ثبات و عدم ثبات و بعد عام و خاص رویدادهای مثبت و منفی را می‌سنجند که هر بعد با استفاده از سه گویه سنجیده شد. سوالات پرسشنامه متناسب با موقعیت کشاورزان اصلاح و تطبیق داده شد. این متغیر در مجموع از هجده سوال (نه سوال مربوط به موقعیت‌های مثبت و نه سوال دیگر مربوط به موقعیت‌های منفی) تشکیل شده است.

متغیر سبک اسناد دارای ابعادی می‌باشد که عبارتند از: نمره مثبت درونی، نمره مثبت ثبات، نمره مثبت عمومی، نمره منفی درونی، نمره منفی ثبات و نمره منفی عمومی. همچنین در رابطه با اسناد عوامل اسناد هم مطرح می‌باشد که اشاره دارد به چهار عامل تلاش، توانایی، شانس و سطح دشواری تکلیف. عوامل تلاش، توانایی، شانس و سطح دشواری تکلیف نیز در همه موقعیت‌های مثبت و منفی با توجه به نوع موقعیت، با سوالات از طریق طیف لیکرت سنجیده شدند. ویژگی‌های فردی شامل سن، سطح تحصیلات، بعد خانوار، نگرش نسبت به فعالیت‌های کارشناسان، علاقه به کشاورزی و تمایل به مهاجرت، ویژگی‌های اقتصادی شامل میزان تولید و میزان درآمد و ویژگی‌های اجتماعی شامل میزان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی، میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی و میزان تماس با کارشناسان جهاد کشاورزی بودند.

جدول ۱- مقایسه میانگین سبک اسناد بین کشاورزان براساس سطح تحصیلات آنان

متغیر	میانگین سبک اسناد*	میزان F	سطح معنی داری
بی سواد	۰/۱۳۴ ^a	۱/۴۸	۰/۰۵
ابتدایی	۰/۹۱۴ ^a		
راهنمایی	۱/۴۶ ^b		
متوسطه	۱/۶۵ ^b		
فوق دیپلم	۱/۵۱ ^b		
لیسانس	۱/۶۵ ^b		

*دامنه نمره اسناد بین ۶- تا ۶ می باشد

-رابطه متغیرها با عوامل اسناد

۱- همبستگی ویژگی‌های فردی، اقتصادی و اجتماعی کشاورزان با اسناد به تلاش

جدول ۲، ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای فردی، اجتماعی و اقتصادی با اسناد به تلاش را نشان می‌دهد. مطابق جدول ۲، بین نگرش مطلوب نسبت به فعالیت‌های کارشناسان با اسناد به تلاش رابطه‌ای معنادار با ضریب همبستگی مثبت به دست آمد ($r=0/001$, $p=0/45$). به عبارتی کشاورزانی که از نگرش مثبت نسبت به نحوه فعالیت‌های کارشناسان برخوردار هستند، کشاورزانی هستند که موفقیت‌هایشان را بیشتر به تلاش و کوشش خودشان نسبت می‌دهند. این یافته با یافته مطالعه رضائی مقدم و رستمی (۱۳۸۹) مطابقت دارد. زیرا این افراد بواسطه نگرش مطلوبی که نسبت به کارشناسان دارند به توصیه‌های آنها عمل نموده و تمام تلاش خود را برای عمل به دستورات عمل‌های آنان به کار گرفته و در نتیجه برای بهبود و عملکرد محصول تلاش بیشتری می‌کنند که در نتیجه موفقیت، رابطه بین تلاش و موفقیت برای آنان ملموس‌تر شده و به همین دلیل موفقیت‌هایشان را به تلاش و کوشش‌های خودشان نسبت می‌دهند. بین علاقه به کشاورزی و اسناد به تلاش رابطه‌ای معنادار و مثبت به دست آمد ($r=0/26$, $p=0/001$). به عبارتی کشاورزانی که علاقه بیشتری به کشاورزی دارند موفقیت‌هایشان را بیشتر به تلاش و کوشش‌های خودشان نسبت می‌دهند. افراد علاقه‌مند به کار کشاورزی بواسطه

علاقه‌ای که به این کار دارند بیشتر تلاش می‌کنند تا محصول بهتری داشته باشند و همین تلاش به موفقیت آنها منجر شده و در نتیجه به رابطه بین تلاش و موفقیت اعتقاد قوی‌تری پیدا می‌کنند و به اصطلاح اسنادهای آنها بهبود پیدا می‌کند. این یافته با مطالعه برخی محققان مانند بوهرنر و پلانکت (Buehner & Plunkett, 2006) و بخشی‌جهرمی (۱۳۷۶) مطابقت دارد. بین میزان درآمد با اسناد به تلاش رابطه‌ای معنادار و مثبت به دست آمد ($r=0/43$, $p=0/001$). این یافته مبین آن است که افرادی که سطح درآمد بالاتری دارند موفقیت‌هایشان را بیشتر به تلاش و کوشش خودشان نسبت می‌دهند. همچنین مطابق جدول ۲، بین میزان تولید با اسناد به تلاش رابطه معنادار و مثبت به دست آمد ($r=0/20$, $p=0/001$). این یافته نشان می‌دهد که افرادی که سطح تولید بالاتری دارند، افزایش تولید خود را بیشتر حاصل تلاش و کوشش خودشان می‌دانند و آن را به زحمات خود نسبت می‌دهند. به عبارتی کشاورزان پر تولید و موفق فعالیت‌های خود را بیشتر به تلاش خود در فعالیت‌های کشاورزی اعم از کاشت، داشت و برداشت نسبت می‌دهند. اینگونه اسناد دادن بر روی عزت نفس فرد تاثیر می‌گذارد و آن را افزایش می‌دهد. هنگامی که این افراد موفق می‌شوند بر این باورند که تلاش آنها موجب موفقیت‌شان شده است و کشاورزان تمایل دارند موفقیت‌هایشان را بیشتر به تلاش‌های خود نسبت دهند. این یافته با یافته‌های حاصل از مطالعه رضایی مقدم و همکاران

(۱۳۷۶) مطابقت دارد. مطابق جدول ۲، بین علاقه به کشاورزی با اسناد به توانایی رابطه‌ای مثبت و معنادار به دست آمد ($r=0/13$, $p=0/02$). این یافته مبین این است که کشاورزانی که علاقه بیشتری به کارهای کشاورزی دارند اعتقاد زیادی نیز به نقش توانایی‌های خود در کسب موفقیت‌ها دارند. کشاورزانی که علاقه بیشتری به کشاورزی دارند همین علاقه سبب می‌شود که تلاش بیشتری در کارهای کشاورزی از خود نشان دهند و در نتیجه با کسب موفقیت، شناخت بیشتری از توانایی‌های خود به دست آورند. این یافته با یافته مطالعه ناصر و ابوچدید (Nasser & Abouchdid, 2001) مطابقت دارد. بین تمایل به مهاجرت با اسناد به توانایی رابطه‌ای معنادار و منفی به دست آمد ($r=-0/15$, $p=0/08$). مطابق این یافته افرادی که موفقیت‌هایشان را به توانایی‌هایشان نسبت می‌دهند تمایل کمتری نیز به مهاجرت دارند. این یافته برای جلوگیری از مهاجرت روستائیان و ماندگاری آنها در روستا و ایفای نقش در توسعه کشاورزی مورد تاکید است. همچنین بین میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی با اسناد به توانایی رابطه‌ای مثبت و معنادار به دست آمد ($r=0/25$, $p=0/001$). مطابق این یافته کشاورزانی که به میزان بیشتری از فعالیت‌ها و برنامه‌های ترویجی برخوردار هستند از اعتقاد قوی‌تری نیز نسبت به نقش توانایی‌های خود در کسب موفقیت‌ها برخوردار هستند. بین میزان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی با اسناد به توانایی رابطه‌ای معنادار و مثبت به دست آمد ($r=0/001$). رابطه‌ای معنادار و مثبت به دست آمد ($r=0/27$, $p=0/001$). طبق این یافته، کشاورزانی که مشارکت بیشتری در فعالیت‌های اجتماعی دارند از اعتقاد قوی‌تری نیز نسبت به توانایی‌های خود در کسب موفقیت‌هایشان برخوردارند. بین میزان تماس با کارشناسان کشاورزی و اسناد به توانایی هم رابطه‌ای مثبت و معنادار به دست آمد ($r=0/25$, $p=0/001$). این یافته نیز نشان می‌دهد که کشاورزانی که تماس‌های بیشتری با کارشناسان دارند اعتقاد قوی‌تری نیز به نقش توانایی‌های خود در کسب موفقیت‌ها دارند. بین سطح درآمد و اسناد به توانایی رابطه معنادار مثبتی به دست آمد ($r=0/18$, $p=0/02$). این یافته نشان می‌دهد که کشاورزانی که از سطح درآمد

(۱۳۸۱) مطابقت دارد. همچنین مطابق جدول ۲، بین میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی با اسناد به تلاش رابطه‌ای مثبت و معنادار به دست آمد ($r=0/001$). این یافته مبین این است که هرچه میزان بهره‌مندی کشاورزان از برنامه‌های ترویجی بیشتر باشد آنان نیز بیشتر موفقیت‌هایشان را به تلاش و کوشش‌های خودشان نسبت می‌دهند و به عبارتی از اعتقاد قوی‌تری نسبت به نقش تلاش و کوشش در کسب موفقیت‌ها برخوردار خواهند بود. بین میزان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی با اسناد به تلاش نیز رابطه‌ای معنادار با ضریب همبستگی مثبت به دست آمد ($r=0/50$, $p=0/001$). به عبارتی کشاورزانی که بیشتر در فعالیت‌های اجتماعی نظیر فعالیت‌های تعاونی و جمعی مشارکت می‌کنند موفقیت‌هایشان را هم بیشتر به تلاش و کوشش خودشان نسبت می‌دهند. این افراد در نتیجه مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و کسب تجارب موفق بواسطه تلاش‌های فردی و جمعی اسنادهای مطلوب پیدا کرده بطوری که بواسطه عینی شدن رابطه بین تلاش و موفقیت، موفقیت‌ها و وقایع خوشایند زندگی‌شان را به تلاش و کوشش نسبت می‌دهند. همچنین بین میزان تماس با کارشناسان کشاورزی با اسناد به تلاش همبستگی معنادار و مثبت به دست آمد ($r=0/44$, $p=0/001$). به عبارتی بین میزان تماس با کارشناسان کشاورزی با نحوه اسناد آنان به موفقیت‌ها رابطه وجود دارد. بطوری که آن دسته از کشاورزانی که تماس‌های بیشتری با کارشناسان دارند موفقیت‌های شغلی خود را هم بیشتر به تلاش خودشان نسبت می‌دهند.

۲- همبستگی ویژگی‌های فردی، اقتصادی و اجتماعی کشاورزان با اسناد به توانایی

طبق جدول ۲، بین نگرش کشاورزان نسبت به فعالیت‌های کارشناسان با اسناد به توانایی رابطه‌ای مثبت و معنادار به دست آمد ($r=0/16$, $p=0/005$). به عبارتی کشاورزانی که نگرش مثبت نسبت به نحوه فعالیت‌های کارشناسان دارند اعتقاد زیادی نیز به نقش توانایی‌های خود در کسب موفقیت‌ها دارند. این یافته با یافته مطالعه بخشی‌چهرمی

بالاتری برخوردار هستند موفقیت‌هایشان را بیشتر به توانایی‌های خودشان نسبت می‌دهند. بین میزان تولید و اسناد به توانایی رابطه مثبت و معناداری به دست آمد ($r=0/11$, $p=0/04$). این یافته نشان می‌دهد که کشاورزانی که از سطح تولید بالاتری برخوردار هستند موفقیت‌هایشان را بیشتر به توانایی خودشان نسبت می‌دهند. به عبارتی اسناد موفقیت‌ها به توانایی با افزایش تولید آنها رابطه دارد. این یافته نشان می‌دهد که عملکرد تحت تاثیر اسناد به توانایی قرار دارد و به عبارتی کشاورزان پر تولید و موفق فعالیت‌های خود را بیشتر به توانایی خود برای انجام فعالیت‌های کشاورزی نسبت می‌دهند. این یافته مطابق با یافته‌های مطالعه رضایی مقدم و همکاران (۱۳۸۱) می‌باشد.

۳- همبستگی ویژگی‌های فردی، اقتصادی و اجتماعی کشاورزان با اسناد به شانس

جدول ۲، ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش با اسناد به شانس را نشان می‌دهد. بین متغیر سن با اسناد به شانس رابطه معنادار به دست آمد ($r=0/14$, $p=0/01$). این یافته نشان می‌دهد که افراد مسن‌تر نسبت به جوانترها موفقیت‌هایشان را بیشتر به شانس نسبت می‌دهند. مطابق جدول ۲، بین نگرش نسبت به فعالیت کارشناسان با اسناد به شانس رابطه معنادار و منفی به دست آمد ($r=-0/42$, $p=0/0001$). به عبارتی کشاورزانی که نگرش منفی نسبت به چگونگی فعالیت کارشناسان دارند اعتقاد زیادی به شانس در کسب موفقیت‌ها دارند. بین علاقه به کشاورزی با اسناد به شانس رابطه‌ای منفی و معنادار به دست آمد ($r=-0/18$, $p=0/0001$). یعنی کشاورزانی که علاقه بیشتری نسبت به کارهای کشاورزی دارند اعتقاد کم‌تری به شانس در کسب موفقیت‌هایشان دارند چرا که این دسته از کشاورزان بواسطه علاقه به کشاورزی و در نتیجه تلاش بیشتر در کارهای کشاورزی و کسب موفقیت به نقش تلاش‌های فردی در موفقیت‌ها اعتقاد قوی پیدا کرده و اعتقادی به نقش شانس در کسب موفقیت‌ها ندارند. این یافته با یافته مطالعه بخشی چهرمی (۱۳۷۶) مطابقت دارد.

جدول ۲- ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش با عوامل اسنادی تلاش، توانایی، شانس و سطح دشواری کار کشاورزی

جدول ۲- ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش با عوامل اسنادی تلاش، توانایی، شانس و سطح دشواری کار کشاورزی

متغیر	اسناد به تلاش		اسناد به توانایی		اسناد به شانس		اسناد به سطح دشواری کار	
	sig	r	sig	r	sig	r	sig	r
متغیرهای فردی								
سن	0/15	-0/8	0/36	-0/5	0/14	0/1	0/5	-0/3
تعداد اعضای خانوار	0/17	-0/8	0/55	-0/3	0/10	0/8	0/97	0/02
نگرش نسبت به فعالیت کارشناسان	0/0001	0/45	0/005	0/16	-0/42	0/0001	0/0001	-0/25
علاقه به کشاورزی	0/0001	0/26	0/02	0/13	-0/18	0/001	0/001	-0/19
تمایل به مهاجرت	0/52	-0/3	0/008	-0/15	0/07	0/17	0/18	0/07
متغیرهای اقتصادی								
سطح درآمد	0/0001	0/43	0/002	0/18	-0/36	0/0001	0/0001	-0/24
میزان تولید	0/0001	0/20	0/04	0/11	-0/19	0/001	0/001	-0/17
متغیرهای اجتماعی								
بهره مندی از فعالیتهای ترویجی	0/0001	0/45	0/0001	0/25	-0/40	0/0001	0/0001	-0/27
مشارکت در فعالیتهای اجتماعی	0/0001	0/50	0/0001	0/27	-0/43	0/0001	0/0001	-0/30
میزان تماس با کارشناسان	0/0001	0/44	0/0001	0/25	-0/38	0/0001	0/0001	-0/27

کشاورزی را نشان می‌دهد. مطابق جدول ۲، بین نگرش مطلوب نسبت به چگونگی فعالیت‌های کارشناسان با اسناد به سطح دشواری کار رابطه‌ای منفی و معنادار به دست آمد ($r=-0/25$, $p=0/0001$). به عبارتی هر چه نگرش کشاورزان نسبت به کارشناسان مطلوب‌تر باشد موفقیت‌هایشان را کمتر به آسانی کار نسبت می‌دهند. این یافته با یافته مطالعه رضائی‌مقدم و رستمی (۱۳۸۹) مطابقت دارد. مطابق جدول ۲، بین علاقه به کشاورزی با اسناد به سطح دشواری کار هم رابطه‌ای معنادار با ضریب همبستگی منفی به دست آمد ($r=-0/19$, $p=0/0001$). این یافته مبین این است که افراد علاقه‌مند به کار کشاورزی موفقیت در کارها را به آسانی کار نسبت نمی‌دهند و به عبارتی هرچه فرد علاقه بیشتری به کار کشاورزی داشته باشد کمتر موفقیت در کارها را به آسانی کار نسبت می‌دهد. این یافته با یافته مطالعه بخشی‌چهرمی (۱۳۷۶) مطابقت دارد. بین سطح درآمد با اسناد به سطح دشواری کار رابطه معناداری با ضریب همبستگی منفی به دست آمد ($r=-0/24$, $p=0/0001$). این یافته نشان می‌دهد که افراد با سطح درآمد بالاتر اعتقاد کمتری به نقش سختی یا آسانی کار در کسب موفقیت‌ها دارند و همان‌طور که نتایج قبلی نشان داد این افراد موفقیت‌هایشان را بیشتر به تلاش و توانایی خود نسبت می‌دهند تا به آسانی کار. بین میزان تولید با اسناد به سطح دشواری کار رابطه‌ای معنادار و منفی به دست آمد ($r=-0/17$, $p=0/0001$). این یافته نیز نشان می‌دهد که کشاورزان با سطح تولید بالاتر اعتقاد کمتری به نقش آسانی کار در موفقیت‌ها دارند و از طرفی کشاورزانی که سطح تولید کمتری دارند مطابق یافته‌ها اعتقاد بیشتری به تاثیر آسانی کار در موفقیت‌ها دارند. در واقع کشاورزان نمی‌خواهند بازده‌های نامطلوب را به خود نسبت دهند. این یافته با یافته‌های حاصل از مطالعات رضائی‌مقدم و همکاران (۱۳۸۱) و رضائی‌مقدم و رستمی (۱۳۸۹) مطابقت دارد. بین میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی با اسناد به سطح دشواری کار کشاورزی رابطه‌ای منفی و معنادار به دست آمد ($r=-0/27$, $p=0/0001$). مطابق این یافته کشاورزانی که بیشتر از فعالیت‌ها و برنامه‌های ترویجی بهره‌مند هستند، موفقیت

بین سطح درآمد با اسناد به شانس رابطه معنادار و منفی به دست آمد ($r=-0/36$, $p=0/0001$). بین میزان تولید با اسناد به شانس هم رابطه‌ای منفی و معنادار به دست آمد ($r=-0/19$, $p=0/0001$). به عبارتی کشاورزانی که سطح تولید و عملکرد بالایی دارند اعتقاد کمتری به شانس در کسب موفقیت‌ها دارند و برعکس کشاورزانی که سطح تولید پایینی دارند اعتقاد زیادی به تاثیر شانس در کسب موفقیت‌ها دارند. این یافته با یافته پژوهش رضائی‌مقدم و رستمی (۱۳۸۹) مطابقت دارد. اسناد به شانس به عنوان یکی از علت‌ها و توجیه عملکرد پایین بوده است. در چنین شرایطی فرد مسئولیت نتایج پیش‌بینی ناپذیر را به عهده نمی‌گیرد و این واکنش گاهی ابزار دفاعی و گاهی نیز ویژگی شخصی است. باید گفت هنگامی که فرد بر این باور باشد که بد شانس علت شکست او بوده است قطعاً این حالت بیشتر از هنگامی که ناتوانی را به عنوان علت شکست خود معرفی می‌کند، توجیه کننده موفقیت او در آینده خواهد بود (شیخ‌الاسلامی، ۱۳۷۷). بین میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی و اسناد به شانس رابطه معنادار و منفی وجود دارد ($r=-0/40$, $p=0/0001$). این یافته نشان می‌دهد که کشاورزانی که به میزان بیشتری از برنامه‌ها و فعالیت‌های ترویجی بهره‌مند هستند اعتقاد به نقش شانس در موفقیت‌ها ندارند و هرچه میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی بیشتر باشد اعتقاد به نقش و تاثیر شانس در کسب موفقیت‌ها کمتر خواهد بود. بین میزان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی با اسناد به شانس هم رابطه معنادار و منفی به دست آمد ($r=-0/43$, $p=0/0001$). این یافته مبین این است که هرچه مشارکت کشاورزان در فعالیت‌های اجتماعی کمتر باشد اعتقادشان به تاثیر شانس در موفقیت‌ها و وقایع خوشایند زندگی بیشتر خواهد بود. بین میزان تماس با کارشناسان و اسناد به شانس هم رابطه‌ای معنادار با ضریب همبستگی منفی به دست آمد ($r=-0/38$, $p=0/0001$).

۴- ویژگی‌های فردی، اقتصادی و اجتماعی

کشاورزان با اسناد به سطح دشواری کار کشاورزی

جدول ۲، ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای فردی، اجتماعی و اقتصادی با اسناد به سطح دشواری کار

پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار نسبت به کشاورزان خارج از محدوده تحت پوشش، از شیوه اسنادی درونی‌تر برخوردار بوده و علل فعالیت‌های خود را بیشتر به عوامل درون خود نسبت می‌دهند. کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار از میانگین نمره مثبت عمومی بالاتری نسبت به کشاورزان خارج از این محدوده برخوردار هستند (۶/۵۴ در مقابل ۵/۳۴). به عبارتی کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار اسنادشان برای موفقیت‌ها یا وقایع خوشایند کلی‌تر است.

مقایسه میانگین نمرات ابعاد اسناد بین کشاورزان

دو محدوده مورد مطالعه

جدول ۴، مقایسه میانگین نمرات ابعاد مثبت درونی، مثبت ثبات، مثبت عمومی، منفی درونی، منفی ثبات و منفی عمومی بین کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار و کشاورزان خارج از این محدوده را نشان می‌دهد. طبق این جدول، از لحاظ میانگین نمره مثبت ثبات بین کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار و کشاورزان خارج از این محدوده تفاوت معناداری وجود دارد (۵/۰۱، $p=0/0001$). به عبارتی اسناد کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار برای موفقیت‌ها یا عوامل خوشایند با ثبات تر از کشاورزان خارج از این محدوده است (۷/۹۰ در مقابل ۷/۲۰).

در کارهای‌شان را کمتر به آسانی کار نسبت می‌دهند. بین میزان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی با اسناد به سطح دشواری کار کشاورزی هم رابطه‌ای منفی و معنادار به دست آمد ($r=-0/30$, $p=0/0001$). این یافته نشان می‌دهد که هرچه مشارکت کشاورزان در فعالیت‌های اجتماعی بیشتر باشد، کمتر موفقیت در کارها را به آسانی کار نسبت می‌دهند و بیشتر به نقش تلاش و توانایی در موفقیت‌ها اعتقاد دارند. بین میزان تماس با کارشناسان و اسناد به سطح دشواری کار هم رابطه‌ای منفی و معنادار به دست آمد ($r=-0/27$, $p=0/0001$). این یافته هم نشان می‌دهد که هرچه میزان تماس کشاورزان با کارشناسان بیشتر باشد موفقیت در کارها را کمتر به آسانی کار نسبت می‌دهند.

مقایسه سبک اسناد کشاورزان در دو محدوده

مورد مطالعه

طبق جدول ۳، مقایسه میانگین سبک اسناد کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار و کشاورزان خارج از این محدوده تفاوت معناداری را نشان می‌دهد ($t=2/41$, $p=0/01$). به عبارتی کشاورزانی که در محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار زندگی می‌کنند از میانگین سبک اسناد بالاتری نسبت به کشاورزان خارج از این محدوده برخوردار هستند (۱/۹۵ در مقابل ۰/۷۶). طبق این یافته، هر چه سبک اسناد فرد بالاتر باشد بیانگر این است که شیوه اسنادی فرد مطلوب‌تر است. این بدین معناست که کشاورزان محدوده تحت

جدول ۳- مقایسه میانگین سبک اسناد بین کشاورزان دو محدوده

متغیر	میانگین نمره اسناد	آماره T	سطح معنی داری
کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار	۱/۹۵	۲/۴۱	۰/۰۱
کشاورزان خارج از محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار	۰/۷۶		

* طیف نمره اسناد ۶- تا ۶ می باشد.

کشاورزان خارج از محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار برای حوادث ناخوشایند، کلی‌تر از اسناد کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری می‌باشد. بطور کلی می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که اسناد کشاورزان خارج از محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری برای شکست‌ها یا وقایع ناخوشایند، بیرونی‌تر و کلی‌تر از اسناد کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار می‌باشد.

- توانایی متغیرهای پژوهش در پیش بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان در محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار

از تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام برای بررسی تاثیر متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد استفاده شد. میزان F در سطح $0/001$ معنادار شده است. در گام اول متغیر تمایل به مهاجرت (x_1) وارد معادله شده است. در این مرحله R^2 تعدیل شده برابر با $0/453$ می‌باشد.

این امر بدلیل برخورداری بیشتر کشاورزان محدوده از امکانات می‌باشد. از لحاظ میانگین نمره مثبت عمومی نیز بین کشاورزان هر دو منطقه تفاوت معناداری دیده می‌شود ($t=4/20, p=0/0001$). مطابق جدول ۴، از لحاظ میانگین نمره منفی درونی نیز بین کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار و کشاورزان خارج از محدوده تفاوت معناداری دیده می‌شود ($t=2/86, p=0/004$). میانگین نمره منفی درونی کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار از کشاورزان خارج از این محدوده بالاتر است ($6/42$ در مقابل $5/70$). در واقع اسناد کشاورزان خارج از محدوده برای شکست‌ها یا وقایع ناخوشایند، بیرونی‌تر است. مطابق جدول ۴، میانگین نمره منفی عمومی بین کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار و کشاورزان خارج از محدوده تفاوت معناداری را نشان می‌دهد ($t=2/22, p=0/02$). بطوری‌که کشاورزان خارج از محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار از میانگین نمره منفی عمومی بالاتری نسبت به کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری برخوردار بودند ($5/16$ در مقابل $4/46$). این یافته نشان می‌دهد که اسناد

جدول ۴- مقایسه میانگین نمرات ابعاد اسناد در بین کشاورزان دو محدوده

سطح معنی داری	آماره T	کشاورزان خارج از محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار		کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار		ابعاد
		میانگین		میانگین		
		انحراف معیار		انحراف معیار		
0/08	1/75	2/07	5/57	2/25	6/01	مثبت درونی
0/0001	5/01	1/17	7/20	1/24	7/90	مثبت ثبات
0/0001	4/20	2/33	5/34	2/63	6/54	مثبت عمومی
0/004	2/86	2	5/70	2/33	6/42	منفی درونی
0/4	-0/84	1/02	6/66	1/29	6/54	منفی ثبات
0/02	2/22	2/15	5/16	1/89	4/46	منفی عمومی

* طیف هر نمره بین ۹-۳ می‌باشد.

۰/۷۳۵ انحراف معیار سبک اسناد کشاورزان کاهش می‌یابد. همچنین با افزایش یک انحراف معیار میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی، ۰/۲۴۹ انحراف معیار سبک اسناد کشاورزان افزایش می‌یابد. بر اساس مقادیر ستون B معادله رگرسیون را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$Y = 8 - 5/450 x_1 + 0/289 x_2 + 0/899 x_3$$

- توانایی متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان در محدوده خارج از پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار

توانایی متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان با توجه به نتایج رگرسیون چندمتغیره به روش مرحله‌ای، میزان F در سطح ۰/۰۰۲ معنادار شده است. در گام اول با ورود متغیر میزان تماس با کارشناسان (x_1) ، R^2 تعدیل شده برابر با ۰/۱۲۷ می‌باشد (جدول ۷). از این رو میزان تماس با کارشناسان، ۱۲/۷ درصد تغییرات سبک اسناد کشاورزان را پیش‌بینی می‌کند.

از این رو می‌توان نتیجه گرفت که متغیر تمایل به مهاجرت، ۴۵/۳ درصد تغییرات سبک اسناد کشاورزان را پیش‌بینی می‌کند. در گام دوم با وارد شدن متغیر نگرش نسبت به فعالیت‌های کارشناسان (x_2) ، R^2 تعدیل شده به ۰/۴۸۳ افزایش یافت. یعنی دو متغیر تمایل به مهاجرت و نگرش نسبت به فعالیت‌های کارشناسان، ۴۸/۳ درصد از تغییرات سبک اسناد کشاورزان را تبیین می‌کنند. در گام سوم با وارد شدن متغیر میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی (x_3) ، R^2 تعدیل شده به ۰/۵۲۳ رسید. مجموعاً این سه متغیر، ۵۲/۳ درصد از تغییرات سبک اسناد کشاورزان را تبیین می‌کنند (جدول ۵). بر طبق جدول ۶، مقدار بتای متغیر نگرش نسبت به فعالیت‌های کارشناسان ۰/۲۹۲ است و می‌توان گفت که بیشترین سهم را در تبیین سبک اسناد کشاورزان دارد. مقدار بتای متغیرهای تمایل به مهاجرت و میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی به ترتیب برابر با ۰/۷۳۵ - و ۰/۲۴۹ می‌باشد. این اعداد نشان می‌دهد که با افزایش یک انحراف معیار تمایل به مهاجرت،

جدول ۵- نتایج رگرسیون متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان در محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار

متغیرهای پژوهش	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R^2)	ضریب تعیین تعدیل شده
تمایل به مهاجرت	۰/۶۷۶	۰/۴۵۷	۰/۴۵۳
نگرش نسبت به فعالیت‌های کارشناسان	۰/۷۰۰	۰/۴۹۰	۰/۴۸۳
میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی	۰/۷۳۰	۰/۵۳۴	۰/۵۲۳
F=۱۰/۶		Sig=۰/۰۰۱	

جدول ۶- تاثیر متغیرهای پژوهش بر سبک اسناد کشاورزان در محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار

متغیرهای پژوهش	B	β	آماره t	سطح معنی داری
ضریب ثابت	۸			
تمایل به مهاجرت	-۵/۴۵۰	-۰/۷۳۵	-۱۱/۸۸۴	۰/۰۰۰۱
نگرش نسبت به فعالیت‌های کارشناسان	۰/۲۸۹	۰/۲۹۲	۴/۴۲۵	۰/۰۰۰۱
میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی	۰/۸۹۹	۰/۲۴۹	۳/۵۸۳	۰/۰۰۰۱

تغییرات سبک اسناد کشاورزان را پیش‌بینی می‌کند. سپس با وارد شدن متغیر میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی (x_2)، R^2 تعدیل شده به ۰/۲۷۰ افزایش یافت. در گام سوم با وارد شدن متغیر میزان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی (x_3)، R^2 تعدیل شده به ۰/۲۹۸ افزایش یافت. این سه متغیر، ۲۹/۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته را پیش‌بینی می‌کنند. در گام چهارم با وارد شدن متغیر میزان تماس با کارشناسان (x_4)، R^2 تعدیل شده به ۰/۳۰۷ افزایش یافت. یعنی چهار متغیر میزان تولید، میزان بهره‌مندی از فعالیت‌های ترویجی، میزان مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و میزان تماس با کارشناسان، ۳۰/۷ درصد از تغییرات سبک اسناد کشاورزان را تبیین می‌کنند (جدول ۹). قضاوت در مورد سهم و نقش هر یک از این متغیرها در تبیین متغیر وابسته را باید از طریق مقدار بتا دریافت. متغیر میزان تولید بیشترین مقدار بتا (۰/۴۰۴) را داشته و بیشترین سهم را در تبیین سبک اسناد کشاورزان دارد. به عبارتی با افزایش یک انحراف معیار در متغیر میزان تولید، ۰/۴۰۴ انحراف معیار سبک اسناد کشاورزان افزایش می‌یابد.

در گام دوم با وارد شدن متغیر تمایل به مهاجرت، R^2 تعدیل شده به ۰/۱۷۳ افزایش یافت. مقدار بتای متغیرهای میزان تماس با کارشناسان و تمایل به مهاجرت به ترتیب برابر با ۰/۳۳۱ و -۰/۲۴۸ می‌باشد این اعداد نشان می‌دهد که با افزایش یک انحراف معیار در متغیر میزان تماس با کارشناسان، ۰/۳۳۱ انحراف معیار سبک اسناد کشاورزان افزایش می‌یابد به عبارتی میزان تماس کشاورز با کارشناسان روی سبک اسناد او تاثیر می‌گذارد. همچنین با افزایش یک انحراف معیار تمایل به مهاجرت، ۰/۲۴۸ انحراف معیار سبک اسناد آنان کاهش می‌یابد (جدول ۸). بر اساس مقادیر ستون B معادله رگرسیون را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$Y = 0.523 + 1.551 x_1 - 0.250 x_2$$

- توانایی متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان در کل منطقه مورد مطالعه با توجه به نتایج رگرسیون، میزان F در سطح ۰/۰۰۱ معنادار شده است. ابتدا متغیر میزان تولید (x_1) وارد معادله شده است. در این مرحله R^2 تعدیل شده برابر با ۰/۲۲۹ می‌باشد. به عبارتی میزان تولید، ۲۲/۹ درصد

جدول ۷- نتایج رگرسیون متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان در محدوده خارج از پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار

متغیرهای پژوهش	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R^2)	ضریب تعیین تعدیل شده
میزان تماس با کارشناسان	۰/۳۷۷	۰/۱۴۲	۰/۱۲۷
تمایل به مهاجرت	۰/۴۴۹	۰/۲۰۲	۰/۱۷۳
F=۷/۰۷۵		Sig=۰/۰۰۲	

جدول ۸- تاثیر متغیرهای پژوهش بر سبک اسناد کشاورزان در محدوده خارج از پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار

متغیرهای پژوهش	B	β	آماره t	سطح معنی داری
ضریب ثابت	۰/۵۲۳			
میزان تماس با کارشناسان	۱/۵۵۱	۰/۳۳۱	۲/۷۲۲	۰/۰۰۹
تمایل به مهاجرت	-۰/۲۵۰	-۰/۲۴۸	-۲/۰۳۸	۰/۰۴۶

مشارکت در فعالیتهای اجتماعی و میزان تماس با کارشناسان پیش‌بینی کننده سبک اسناد کشاورزان می‌باشند و با افزایش میزان بهره‌مندی کشاورزان از فعالیتهای ترویجی و میزان تماس آنان با کارشناسان و همچنین افزایش میزان مشارکت آنان در فعالیتهای اجتماعی، سبک اسناد آنان مطلوب‌تر و سازگارانه‌تر می‌شود. بدین معنا که این افراد موفقیت‌ها و وقایع خوشایند زندگی‌شان را به عوامل درونی چون تلاش و توانایی و شکست‌هایشان را به عوامل بیرونی، بی‌ثبات و ویژه چون بدشانسی، قدرت دیگران، سختی کار و غیره نسبت می‌دهند. بر اساس مقادیر ستون B معادله رگرسیون را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$Y = -7/546 + 2/343 x_1 + 1/613 x_2 + 0/210 x_3 + 1/459 x_4$$

این یافته مبین آن است که میزان تولید روی سبک اسناد کشاورزان تاثیر گذاشته و با افزایش میزان تولید سبک اسناد کشاورزان درونی‌تر می‌شود. متغیر میزان بهره‌مندی از فعالیتهای ترویجی نیز بتای (0/317) زیادی داشته و سهم زیادی را در تبیین سبک اسناد کشاورزان دارد. متغیر میزان مشارکت در فعالیتهای اجتماعی نیز با توجه به بتا (0/188) در تبیین سبک اسناد کشاورزان سهم دارد. مقدار بتای میزان تماس با کارشناسان برابر با 0/112 می‌باشد. این اعداد نشان می‌دهد که با افزایش یک انحراف معیار در متغیرهای میزان بهره‌مندی از فعالیتهای ترویجی، میزان مشارکت در فعالیتهای اجتماعی و میزان تماس با کارشناسان به ترتیب 0/317، 0/188 و 0/112 انحراف معیار سبک اسناد افزایش می‌یابد (جدول ۱۰). این یافته‌ها مبین آن است که متغیرهای میزان بهره‌مندی کشاورزان از فعالیتهای ترویجی، میزان

جدول ۹- نتایج رگرسیون متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان در کل منطقه مورد مطالعه

متغیرهای پژوهش	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R ²)	ضریب تعیین تعدیل شده
میزان تولید	0/364	0/232	0/229
میزان بهره‌مندی از فعالیتهای ترویجی	0/419	0/276	0/270
میزان مشارکت در فعالیتهای اجتماعی	0/454	0/306	0/298
میزان تماس با کارشناسان	0/466	0/317	0/307
F= 20/360 sig=0/0001			

جدول ۱۰- تاثیر متغیرهای پژوهش بر سبک اسناد کشاورزان در کل منطقه مورد مطالعه

متغیرهای پژوهش	B	β	آماره t	سطح معنی داری
ضریب ثابت	-7/546			
میزان تولید	2/343	0/404	6/488	0/0001
میزان بهره‌مندی از فعالیتهای ترویجی	1/613	0/317	5/056	0/0001
میزان مشارکت در فعالیتهای اجتماعی	0/210	0/188	3/003	0/003
میزان تماس با کارشناسان	1/459	0/112	2/052	0/041

کارشناسان ترویج در ارتباط بودند بیشتر به فعالیت در این زمینه تشویق می‌شدند و به مراتب میزان تولید و مشارکت‌شان در فعالیتهای اجتماعی روستا افزایش می‌یافت. اسناد کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار برای موفقیت‌ها یا وقایع خوشایند باثبات‌تر و کلی‌تر می‌باشد. در حالی که اسناد کشاورزان خارج از محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار برای شکست‌ها یا وقایع ناخوشایند، درونی‌تر و کلی‌تر می‌باشد. کشاورزانی که نگرش مطلوب‌تری نسبت به کارشناسان داشته و به کشاورزی علاقه‌مندتر بوده، سطح درآمد و تولید بالاتری داشته‌اند، از فعالیت‌ها و برنامه‌های ترویجی بیشتری بهره‌مند بوده و تماس‌های بیشتری با کارشناسان داشته‌اند، لذا نسبت به سایر کشاورزان به مراتب از سبک اسناد بالاتر و درونی‌تر برخوردار بوده و به عبارتی نسبت به علل موفقیت‌ها و شکست‌ها از اسنادهای مطلوب‌تر و سازگارانه‌تری برخوردار بودند. در جریان فعالیتهای ترویجی از قبیل نمایش فیلم، کارگاه‌های آموزشی، بازدید از مزارع و تماس با کارشناسان و مشارکت در فعالیتهای اجتماعی، بواسطه قرار گرفتن در موقعیت‌های جدید، کسب تجارب موفق، تاثیرپذیری از بازخوردهای کلامی مطلوب کشاورزان موفق و پر تولید و بکار بستن دستورالعمل‌های کارشناسان، مدیریت مزارع توسط کشاورزان اصولی‌تر شده، علاقه به کشاورزی، مقدار تولید و درآمد آنان افزایش یافته که در نتیجه منجر به شکل‌گیری اسنادهای مطلوب در کشاورزان می‌شود. آن دسته از کشاورزانی که از نگرش مطلوب نسبت به کارشناسان برخوردار بوده، علاقه بیشتری به کشاورزی داشته، سطح درآمد و میزان تولید بالایی داشته، از برنامه‌های ترویجی بیشتر بهره‌مند بوده، مشارکت بیشتری در فعالیتهای اجتماعی داشته و میزان تماس بیشتری با کارشناسان داشته‌اند در اسناد موفقیت‌ها بیشتر روی ابعاد تلاش و توانایی تاکید داشته و موفقیت‌هایشان را بیشتر به تلاش و کوشش و توانایی خودشان نسبت می‌دهند. این دسته از کشاورزان بواسطه علاقه به کشاورزی و در نتیجه تلاش بیشتر در کارهای کشاورزی و کسب موفقیت به نقش تلاش‌های فردی در موفقیت‌ها اعتقاد قوی پیدا کرده

در مجموع می‌توان گفت که متغیرهای فردی، اجتماعی و اقتصادی در دو محدوده مورد مطالعه و همچنین کل منطقه از توانایی یکسانی برای پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد برخوردار نمی‌باشند بطوری‌که در کل منطقه مورد مطالعه نسبت به دو محدوده دیگر متغیرهای بیشتری توانایی پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد را دارا بودند. همچنین متغیری که بیشترین قدرت پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد را دارا می‌باشد در سه مدل یکسان نبوده بطوری‌که در کل منطقه مورد مطالعه متغیر میزان تولید، در محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار متغیر نگرش نسبت به کارشناسان و در محدوده خارج از پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار متغیر میزان تماس با کارشناسان بیشترین قدرت را در پیش‌بینی تغییرات سبک اسناد کشاورزان داشتند. میزان تماس و نگرش به فعالیتهای کارشناسان کشاورزی نیز در این مدل‌ها تاثیر زیادی بر سبک اسناد کشاورزان دارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

با توجه به اهمیت نگرش‌ها در شکل‌گیری رفتار و ارتباط بین نگرش و رفتار و تاثیر مهمی که نگرش روی رفتار می‌گذارد، این امر واکنش‌های مختلف افراد را نسبت به موقعیت‌ها و اشیاء برمی‌انگیزد. تاثیر سبک اسناد در شکل‌گیری نگرش‌های افراد اهمیت به سزایی دارد. بر طبق یافته‌ها، کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار از سبک اسناد بالاتری نسبت به کشاورزان خارج از این محدوده برخوردار بودند. کشاورزان محدوده تحت پوشش سیستم‌های آبیاری تحت فشار بهره‌مندی بیشتری از برنامه‌های ترویجی و تماس بیشتری با کارشناسان داشتند و همین امر سبب شکل‌گیری نگرش مطلوب نسبت به کارشناسان و تاثیرپذیری بیشتر آنان از رهنمودهای کارشناسان شده و از تکنولوژی‌ها که مهمترین آن در منطقه اجرای سبک‌های آبیاری تحت فشار می‌باشد بیشتر استقبال می‌کردند. با توجه به اینکه یکی از زمینه‌های فعالیت ترویج توسعه اجتماعی و روستایی و بهبود امور عمومی روستا و افزایش بازدهی تولیدات می‌باشد، بنابراین کشاورزانی که بیشتر با

آموزشی، فیلم آموزشی و کارگاه آموزشی، بازدیدهای علمی و تفریحی، روز مزرعه و... استفاده شود زیرا طول زمان تماس و نیز تعداد تماس‌های عاملان ترویج با کشاورزان افزایش می‌یابد.

- مصاحبه با کشاورزان موفق و پرتولید با اسنادهای مطلوب که افزایش تولید و افزایش سطح درآمد خویش را به توانایی و تلاش و کوشش خویش در انجام فعالیت‌های کشاورزی نسبت می‌دهند، با اهداء جوایز ارزنده به آنان و پخش آن در برنامه‌های رادیو و تلویزیونی کشاورزی و خصوصاً شبکه‌های استانی می‌تواند تاثیرات مثبتی بر سایر کشاورزان گذاشته و باعث شکل‌گیری اسناد به تلاش و توانایی و سایر عوامل درونی در آنان شده و موجب ترغیب آنان به تلاش بیشتر در فعالیت‌های کشاورزی می‌شود.

- شناسایی کشاورزان کم تولید که تماس‌های کمتری با کارشناسان ترویج داشته و میزان مشارکت‌شان در برنامه‌های ترویجی کم است و سپس تنظیم برنامه‌های زمان‌بندی شده مشخص برای آنها به منظور مراجعه به مراکز خدمات و مشاوره با کارشناسان مربوطه در زمینه فعالیت‌های کشاورزی مزارع و ارائه گزارش شرح فعالیت‌ها جهت پیدا کردن نواقص و تمرکز بر نقاط مثبت کار هر چه بیشتر تلاش شود که آنها به اجرای منظم توصیه‌ها و پیشنهادات کارشناسان تشویق شوند. این امر سبب افزایش تولید و شکل‌گیری اعتقاد به تلاش‌های فردی در کسب موفقیت و در نتیجه اسنادهای درونی و مطلوب می‌شود.

- بر درونی شدن سبک اسناد کشاورزان و افزایش میزان تماس آنان با کارشناسان و همچنین افزایش میزان درآمد آنان تاکید می‌شود. در این راستا با استفاده از راهکارهایی مثل بازآموزی اسنادی با استفاده از کار مشترک کارشناس و کشاورز بر روی یک پروژه (تولید محصولی خاص) و دستیابی به موفقیت، می‌توان موجبات شکل‌گیری اسناد به تلاش را در آنان فراهم آورد.

- از آنجا که کشاورزان با سطح تحصیلات بالاتر از سبک اسناد بالاتر یا به عبارتی اسنادهای درونی‌تر و مطلوب‌تری برخوردار بودند لذا پیشنهاد می‌شود مسئولین جهاد کشاورزی با شناسایی کشاورزان بی‌سواد و کم‌سواد از آنان برای شرکت در کلاس‌های سودآموزی دعوت به عمل

و اعتقادی به نقش شانس در کسب موفقیت‌ها ندارند. کشاورزانی که سطح تولید و درآمد بالایی دارند اعتقاد کمتری به شانس در کسب موفقیت‌ها دارند. همچنین هرچه میزان بهره‌کشاورز از برنامه‌ها و فعالیت‌های ترویجی بیشتر باشد مشارکتش در فعالیت‌های اجتماعی بالاتر و تماس‌هایش با کارشناسان بیشتر باشد، به مراتب اعتقاد او به تاثیر شانس در کسب موفقیت‌ها کمتر خواهد بود. از طرفی این کشاورزان در جریان کسب تجارب جدید و انجام فعالیت‌های مشکل با بکار بستن تلاش و استفاده از توانایی‌های فردی موفق شوند و به این باور برسند که با وجود سطح دشواری کار در صورت بکار بستن تلاش و کوشش و استفاده مطلوب از توانایی‌های فردی می‌توان به موفقیت دست پیدا کرد و دشواری کار نمی‌تواند عامل شکست و یا آسانی کار عامل موفقیت باشد.

- با توجه به رابطه بین میزان مشارکت کشاورزان در فعالیت‌های اجتماعی با سبک اسناد آنان پیشنهاد می‌شود که نهادهای اجرایی کشاورزی بویژه سازمان جهاد کشاورزی استان با بکارگیری راهکارهای مختلف به ترغیب و تشویق کشاورزان برای مشارکت هرچه بیشتر در فعالیت‌های اجتماعی اقدام نمایند، مثلاً "با تهیه برنامه‌های آموزشی و تبلیغی در ارتباط با اهمیت مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی در بهبود وضعیت زندگی و بهبود و ارتقاء جایگاه و منزلت فرد در اجتماع و سلامتی روانی و... و پخش آن از رسانه‌های پر مخاطب تلویزیون و رادیو و خصوصاً شبکه‌های استانی بسترهای لازم برای مشارکت هرچه بیشتر کشاورزان فراهم گردد. توسعه شرکت‌های تعاونی و سایر تشکلهای و جلب مشارکت هرچه بیشتر کشاورزان برای عضویت و فعالیت در این تشکلهای جهت فراهم آوردن امکان کسب تجارب موفق به منظور شکل‌گیری اسنادهای مطلوب کشاورزان پیشنهاد می‌گردد.

- با توجه به تاثیر میزان بهره‌مندی کشاورزان از فعالیت‌های ترویجی و افزایش میزان تماس با کارشناسان در درونی شدن سبک اسناد پیشنهاد می‌شود که موجبات جلب و ترغیب مشارکت هرچه بیشتر کشاورزان در فعالیت‌ها و برنامه‌های ترویجی فراهم شود. سعی شود بیشتر از روش‌های آموزشی مانند بحث گروهی، سخنرانی

نهایت با جمع‌بندی علت‌ها و راه‌حل‌های مطرح شده درباره مشکل بوسیله کشاورزان، بر علت‌های فردی و درونی چون تنبلی و عدم تلاش، سهل‌انگاری و بی‌مسئولیتی کشاورز در انجام فعالیت‌های کشاورزی و نیز راه‌حلهایی که به خود فرد برمی‌گردد مانند تلاش بیشتر و ... به عنوان علت‌ها و راه‌حلهای اصلی برای حل مشکل تاکید شود.

- توسعه مطالعات پیرامون مباحث اسنادی و شناخت جهت‌گیری‌های فکری کشاورزان از پیشنهادات دیگر این پژوهش است که ضروری است توجه ویژه‌ای از طرف نهادهای مسئول سیاست‌های توسعه انسانی در کشاورزی به آن مبذول شود.

آورده یا اینکه کشاورزان با تحصیلات راهنمایی و متوسطه را به مدارس شبانه بزرگسالان معرفی کنند.

- پیشنهاد می‌شود به منظور درونی کردن اسنادهای کشاورزان و افزایش اسناد موفقیت‌ها و شکست‌ها به عوامل درونی چون تلاش، کارگاه‌های آموزشی برای آنان برگزار شود. در این کارگاه‌ها سعی شود به منظور درونی کردن اسنادهای کشاورزان، راهکارهای مختلف از جمله طرح مسئله‌ای با راه‌حلهای مختلف از طریق نمایش فیلم و تهیه کلیپ‌های مناسب بکار گرفته شود و از کشاورزان خواسته شود که علت مسئله و راه‌حل‌های پیشنهادی خود را برای حل آن ارائه دهند. مثلا تهیه کلیپی با موضوع شکست یک کشاورز در فعالیت‌های کشاورزی مانند افت محصول، آفت زدگی و ...، علیرغم تدابیری که اندیشیده است و در

منابع

- بخشی جهرمی، ا. (۱۳۷۶). کاربرد نظریه اسناد برای شناخت گندمکاران پرتولید و کم تولید. پایان‌نامه کارشناسی ارشد بخش ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه شیراز.
- دارابی، ج. (۱۳۷۳). بررسی مقایسه‌ای سبک اسناد در نمونه‌ای از دانش‌آموزان روستایی و شهری و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد بخش روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز.
- رضایی مقدم، ک و رستمی، ش. (۱۳۸۹). سبک اسناد، هسته کنترل و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز. علوم ترویج و آموزش کشاورزی. ۶(۲): ۱۱۵-۱۳۰.
- رضایی مقدم، ک، زمانی، غ. ح و بخشی جهرمی، الف. (۱۳۸۱). کاربرد نظریه اسناد برای شناخت گندمکاران پرتولید و کم تولید. فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، ۳۸: ۲۹-۴۵.
- سیف، ع. (۱۳۸۶). روانشناسی پرورشی: روانشناسی یادگیری و آموزش. تهران: انتشارات آگاه.
- شیخ الاسلامی، ر. (۱۳۷۷). بررسی رابطه بین سبک اسناد و هسته کنترل با پیشرفت تحصیلی با توجه به متغیرهای هوش، جنسیت و زمینه خانوادگی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد بخش روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز.

- Bridges, R. K. (2001). Using attributional style to predict academic performance: How does it compare to traditional methods? *Personality and Individual Differences*, 31: 723-730.
- Buehner, M. J. and Plunkett, H. R. (2006). The relation of general and specific locus of control to intertemporal monetary choice. *Personality and Individual Differences*, 42: 1233-1242.
- Chandler, T. A., and Spies, C. J. (1996). Semantic differential comparisons of attributions and dimensions among respondents from seven nations. *Psychological Reports*, 79: 747-758.
- Forsterling, F. (2001). *Attribution: An introduction to theories, research and applications*. Published by: Psychology Press Ltd.
- Georgina, C. S. (2004). Causal attributions for success or failure by passing and failing students in college algebra. Florida International University Publications.
- Hunt, M. O. (2000). Religion, race/ethnicity, and beliefs about poverty. *Social Science Quarterly*, 83(3): 810-831.

- Nasser, R., and Abouchedid, K. (2006). Locus of control and the attribution for poverty: Comparing Lebanese and South Africa a university students. Available at: [http:// www.ask.com](http://www.ask.com).
- Pintrich, P. R., and Schunk. D. H. (2002). Motivation in education. Uper Saddle River, New Jersey Columbus, Ohio.
- Reyes, M. A. (2002). Academic achievement as a function of attributions of success and failure and socio – cultural variables in mexican-American students. Ph.d dissertation, University of Texas--Pan American.
- Sheafer, R. L., Mendenhal, W., and Ott, L. (1996). Elementary Survey Sampling. USA: Wadsworth Publishing Company.
- Thompson, T., Davis, H., and Davison, J. (1998). Attribution and affective responses of impostors to academic success and failure outcomes. *Personality and Individual Differences*, 25: 381-396.

Identifying Attribution Styles among Farmers in Eslamabad-e-Gharb

K. Rezaei Moghadam*, Sh. Rostami, and M. Fatemi¹

(Received: Nov, 24. 2013; Accepted: Jun, 22. 2014)

Abstract

The present study aimed to identify farmers' attribution styles in Eslamabad-e-Gharb. Data were gathered using survey research with 300 farmers based on multiple stages stratified random sampling. The findings indicates positive significant relationships between interest in agriculture, attitude to agricultural experts, frequency of contact with experts, the extent of participation in social activities, access to extension activities, income level and rate of production with attribution style. These variables have positive correlation with elements of trial and ability, and also negative significant relationships with chance factors and level of task difficulty in agriculture. The aspects of attribution regarding farmers in the area under the coverage of under-pressure irrigation in respect to success was more desirable, internal, permanent and comprehensive and in respect to failure was more undesirable, external, unstable and more specific than the attribution of farmers in the another area. The variables of rate of production, attitude to agricultural experts, the extent of participation in social activities and access to extension activities determined the variations of farmer's attribution styles. Based on the results, farmer's attribution styles have important role to determining their attitude towards the activities. At the end, to increase desirable attributions among the farmers, some practical recommendations have been presented.

Keywords: Attribution theory, Attribution style, Attribution aspects, Farmers, Eslamabad-e-Gharb.

1- Associate Professor, Former Graduate student, and Ph. D student, Department of Agricultural Extension and Education, College of Agriculture, Shiraz University, shiraz, Iran.

* -Corresponding Author, E-mail: rezaei@shirazu.ac.ir.